

Φάσμα Αυτισμού

Αυτισμός

Αυτισμός

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

1. **Χρησιμοποιήστε εποπτικά μέσα** (Mithaug & Mithaug, 2003). Οι μαθητές μπορούν να μάθουν να ολοκληρώνουν ακαδημαϊκές εργασίες χρησιμοποιώντας ένα οργανόγραμμα που βασίζεται σε εικόνες και γραφικά. Οι μαθητές προγραμματίζουν, ολοκληρώνουν και αξιολογούν την εργασία τους κυκλώνοντας εικόνες σύμφωνα με τις ακόλουθες κατηγορίες: α) Θέματα εργασίας, β) Τι θα κάνω, και γ) Τι έκανα. Χρησιμοποιήστε αυτή τη μέθοδο για να διδάξετε δεξιότητες αυτό-διαχείρισης.
2. **Χρησιμοποιήστε πολυμέσα για να διδάξετε κοινωνικές δεξιότητες**. Πολλοί μαθητές με αυτισμό είναι οπτικοί τύποι. Συνεπώς τα βίντεο, οι προσομοιώσεις, τα ιδεατά περιβάλλοντα και άλλα είδη πολυμέσων μπορούν να αποβούν πολύ αποτελεσματικά διδακτικά εργαλεία. (Parsons, 2006; Parsons, Leonard and Mitchell, 2006). Μπορείτε επίσης να δουλέψετε με παιχνίδια ρόλων και με παρατήρηση της συμπεριφοράς των άλλων χρησιμοποιώντας πολυμέσα.
3. **Διαβάστε και συζητήστε λογοτεχνικές ιστορίες σε σχέση με κοινωνικές δεξιότητες**, που περιλαμβάνουν θέματα όπως αντιμετώπιση νέων καταστάσεων, αντιμετώπιση εκφοβισμού ή γνωριμία με νέους φίλους (DeGeorge, 1998).
4. **Δημιουργήστε τα δικά σας εργαλεία κοινωνικών δεξιοτήτων και προσαρμόστε τα στις ανάγκες των μαθητών σας**. Για παράδειγμα, μπορείτε να ηχογραφήσετε ή να βιντεογραφήσετε τους μαθητές σας στην τάξη και να χρησιμοποιήσετε αυτό το υλικό σε μια συζήτηση για τον τρόπο που αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους. Φροντίστε να λάβετε τη γραπτή συγκατάθεση των γονιών σε ειδικά υπογραμμένα έντυπα (NCTI, CITED – Centre for Integrating Technology in Education).
5. **Ζητήστε από τους μαθητές να δημιουργήσουν τις δικές τους ιστορίες με θέμα την κοινωνική συμπεριφορά** και μετά συζητήστε τις και δώστε ανατροφοδότηση (NCTI, CITED).
6. **Χρησιμοποιήστε φωτογραφίες ή εικόνες από τα βίντεο που έχετε φτιάξει ως «υπενθύμιση κοινωνικής συμπεριφοράς»** για τους μαθητές σας (NCTI, CITED).
7. **Χρησιμοποιήστε τεχνολογία, όπως τάμπλετ, για να διδάξετε λεξιλόγιο και κοινωνικές δεξιότητες σε μαθητές με αυτισμό**. Υπάρχει μεγάλη επιλογή δωρεάν εφαρμογών στο διαδίκτυο για τις ανάγκες των μαθητών σας.
8. **Δημιουργήστε και εφαρμόστε σε σταθερή βάση ένα οπτικό πρόγραμμα**. Αυτό παρέχει ένα βαθμό προβλεψιμότητας αλλά και ασφάλειας στους μαθητές. Αποφύγετε τις ξαφνικές αλλαγές στο πρόγραμμα των μαθητών εάν είναι δυνατό. [Πηγή: <http://www.cesa7.org/sped/autism/structure/str11.htm>
<http://www.cesa7.org/sped/autism/structure/str11.htm>]

9. **Βασιστείτε στην επανάληψη, στις προβλέψιμες συνήθειες και στη δομή.** Προετοιμάστε για τυχόν αλλαγές στο πρόγραμμα, όπως σχολική εκδρομή, από πριν. Σπάστε τις δραστηριότητες σε μικρότερα μέρη και δώστε την ευκαιρία για συζήτηση και για παιχνίδια ρόλων, όπως πώς μελετούμε ένα μενού σε ένα εστιατόριο, πώς παραγγέλνουμε, πώς ζητάμε το λογαριασμό και πώς πληρώνουμε με το σωστό ποσό.
10. **Μάθετε τους μαθητές σας βασικές δεξιότητες όπως προετοιμασία φαγητού, πλύσιμο ρούχων, καθάρισμα σπιτιού.** Αναλύστε τη σημασία της κάθε δεξιότητας, κάνοντας ερωτήσεις όπως:
  - Αυτή η γνώση/δεξιότητα βοηθά το μαθητή να είναι πιο ανεξάρτητος και αποτελεσματικός στο σπίτι, στο σχολείο, στην κοινότητα;
  - Εάν δεν καταφέρει κάποιος μαθητής να αναπτύξει αυτή τη γνώση/δεξιότητα, θα έχει αρνητικές επιπτώσεις; Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να καθοριστεί κατά πόσο μια δεξιότητα είναι απαραίτητη στο αναλυτικό πρόγραμμα είναι να απαντηθεί η ακόλουθη ερώτηση από τη σκοπιά του μαθητή: «Θα χρειαστώ αυτή τη γνώση/δεξιότητα όταν θα είμαι 21 ετών;» (Heward, 2013).
11. **Χρησιμοποιήστε οπτικά μέσα και προσομοιώσεις για να διδάξετε καθημερινές δεξιότητες στους μαθητές σας, όπως προετοιμασία γεύματος** (Mechling, Gast, & Langone, 2002). Χρησιμοποιήστε εικόνες που παρουσιάζουν τη διαδικασία ή το πώς ντυνόμαστε για να πάμε στην αγορά να αγοράσουμε τα υλικά μας.
12. **Εάν ο μαθητής επιδεικνύει αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, ζητήστε συνάντηση της διεπιστημονικής ομάδας** ή επικοινωνήστε με τον εκπαιδευτικό ψυχολόγο για να διεξάγει μια Λειτουργική Ανάλυση Συμπεριφοράς και να δημιουργήσετε ένα Πρόγραμμα Συμπεριφορικής Παρέμβασης.
13. **Για μαθητές που παρουσιάζουν ηχολαλία: Δώστε ευκαιρίες για επανάληψη φράσεων για να αλλάξετε την ηχολαλία του μαθητή.** Επίσης, δώστε βάρος στις απαντήσεις του μαθητή εκτός του πλαισίου της ηχολαλίας. Χρησιμοποιείτε απλή γλώσσα όταν επικοινωνείτε με μαθητές με αυτισμό για να μειώσετε τα επίπεδα ανασφάλειας και άγχους τους.

Οδηγίες για το Σχολείο (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Ανακοίνωση / Πινακίδα στο Σχολείο

Αναρτήστε πινακίδες με εικόνες και σύμβολα χώρων σε διάφορα σημεία του σχολείου για να βοηθήσετε τους μαθητές με αυτισμό να προσανατολίζονται στο χώρο για τις καθημερινές τους δραστηριότητες.

Τμηματοποίηση Τάξεων / Διαρρύθμιση

1. Εξοπλίστε τις τάξεις με ό,τι χρειάζονται για να βοηθηθούν οι μαθητές με αυτισμό να αναπτύξουν τις κοινωνικές και ακαδημαϊκές τους δεξιότητες, όπως εξοπλισμό για χαλάρωση

(μουσική, ραδιόφωνο, μαλακή πολυθρόνα, πολυαισθητηριακός εξοπλισμός όπως γράμματα στην άμμο, γράψιμο στον αέρα, δίσκοι με ρύζι).

- Εξοπλίστε το σχολείο με τάμπλετ και ηλεκτρονικούς υπολογιστές** για να μπορούν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να διδάσκουν/μαθαίνουν κοινωνικές δεξιότητες, καθώς και με συσκευές επαυξητικής εναλλακτικής επικοινωνίας (augmentative alternative communication - AAC). Μάθετε τους μαθητές να επικοινωνούν με αυτές τις συσκευές, για παράδειγμα:
  - Ανάπτυξη στοχευμένων στρατηγικών σε οικεία περιβάλλοντα, όπως:
    - Α) Παροχή επιλογών
    - Β) Αύξηση χρόνου απάντησης
    - Γ) Αναγνώριση συμπεριφορών που μπορεί να είναι επικοινωνιακές, όπως εστίαση βλέμματος, ανοιχτό στόμα, άρθρωση συλλαβών, κινήσεις χεριών ή σώματοςΚάντε ερωτήσεις ή σχόλια που απαιτούν απάντηση από τους μαθητές σας.
- Οργανώστε συναντήσεις εκπαιδευτικών για να ενημερωθούν για το πώς μπορεί να προσαρμοστεί η τάξη** για να μπορεί να ενσωματώσει μαθητές με αυτισμό, όπως πού πρέπει να κάθεται ο μαθητής, τι εικόνες και σύμβολα πρέπει να μπου στην τάξη και πώς δημιουργείται ένα οπτικό σχολικό πρόγραμμα.
- Μειώστε τα οπτικά ή ακουστικά ερεθίσματα** που μπορεί να προκαλούν αναστάτωση στο μυαλό του μαθητή με αυτισμό, όπως διακοσμήσεις στους τοίχους ή τον ήχο των λαμπτήρων. [Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/autism.html>]
- Καθορίστε ξεχωριστό μέρος για διαλείμματα** ή σωματική κίνηση εκτός της τάξης. [Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/autism.html>]

Κοινότητα

Διοργανώστε τακτικές συναντήσεις ανάμεσα στους γονείς και το προσωπικό για να συζητήσετε την πρόοδο των μαθητών και να ενδυναμώσετε τη συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο και το σπίτι. Αυτό θα βοηθήσει στον έλεγχο της προόδου και στη συζήτηση θεμάτων που έχουν να κάνουν με την κοινωνική ζωή του μαθητή, όπως η περιθωριοποίηση, οι σχέσεις με τους συμμαθητές του, η συμπεριφορά του στο σπίτι και η αυτοεκτίμησή του (McCaleb, 2013).

Προσαρμογή στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

- Εξοπλίστε τις τάξεις με ό,τι χρειάζονται για να βοηθηθούν οι μαθητές με αυτισμό να αναπτύξουν τις κοινωνικές και ακαδημαϊκές τους δεξιότητες**, όπως εξοπλισμό για χαλάρωση (μουσική, ραδιόφωνο, μαλακή πολυθρόνα, πολυαισθητηριακός εξοπλισμός όπως γράμματα στην άμμο, γράψιμο στον αέρα, δίσκοι με ρύζι).
- Εξοπλίστε το σχολείο με τάμπλετ και ηλεκτρονικούς υπολογιστές** για να μπορούν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να διδάσκουν/μαθαίνουν κοινωνικές δεξιότητες, καθώς και με συσκευές επαυξητικής

εναλλακτικής επικοινωνίας (augmentative alternative communication - AAC). Μάθετε τους μαθητές να επικοινωνούν με αυτές τις συσκευές, για παράδειγμα:

- Ανάπτυξη στοχευμένων στρατηγικών σε οικεία περιβάλλοντα, όπως:
  - A) Παροχή επιλογών
  - B) Αύξηση χρόνου απάντησης
  - Γ) Αναγνώριση συμπεριφορών που μπορεί να είναι επικοινωνιακές, όπως εστίαση βλέμματος, ανοιχτό στόμα, άρθρωση συλλαβών, κινήσεις χεριών ή σώματοςΚάντε ερωτήσεις ή σχόλια που απαιτούν απάντηση από τους μαθητές σας.
[Πηγή: <http://praacticalaac.org/praactical/fresh-look-aac-for-children-who-have-rett-syndrome-with-dr-theresa-bartalotta/>]

Πειθαρχία

1. **Παρέχετε αυξημένη επίβλεψη κατά τις ελεύθερες δραστηριότητες και τα διαλείμματα.**
[Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/autism.html>]
2. **Καθορίστε ξεχωριστό μέρος για διαλείμματα** ή σωματική κίνηση εκτός της τάξης.
[Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/autism.html>]

Εκπαιδευτικές επισκέψεις / Εκδρομές / Κατασκηνώσεις / Ανταλλαγές / Εκδρομές στο Εξωτερικό

1. **Ενημερώστε τους εκπαιδευτικούς για τις ανάγκες των μαθητών με αυτισμό όσον αφορά σε σχολικές εκδρομές εκ των προτέρων.** Φροντίστε να μην υπάρχουν ξαφνικές αλλαγές στο πρόγραμμα των παιδιών για να μην τους προκληθεί ανασφάλεια και αναστάτωση.
2. **Δώστε στους εκπαιδευτικούς και στους βοηθούς ένα έντυπο επικοινωνίας με τα τηλέφωνα των γονιών και των φροντιστών των μαθητών με αυτισμό** για ώρα ανάγκης. Επικοινωνήστε με τους γονείς των παιδιών με αυτισμό εκ των προτέρων για να ενημερωθείτε για θέματα διατροφής, διαχείρισης συμπεριφοράς και υγείας.
3. **Δώστε στους γονείς ένα εβδομαδιαίο ή μηνιαίο πρόγραμμα δραστηριοτήτων** και εκδηλώσεων για να τους βοηθήσετε να προετοιμάζουν το παιδί τους τι να περιμένει.

Άλλα (Εμπλοκή Μαθητή – Ενάντια στον Αποκλεισμό)

Ζητήστε τη γνώμη των μαθητών για αποφάσεις που τους αφορούν. Αυτό θα τους βοηθήσει να αναπτύξουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες. Για παράδειγμα, σε συνεργασία με τους μαθητές, μπορείτε να αποφασίσετε ότι θα αφιερώσετε μια συγκεκριμένη βδομάδα για ενημέρωση σε θέματα αυτισμού. Ζητήστε από τους μαθητές να συμμετάσχουν με παρουσιάσεις και άλλες ομαδικές εργασίες.

Άλλα (Ευαισθητοποίηση)

Ενθαρρύνετε και εκπαιδεύστε τους εκπαιδευτικούς σας ώστε να βοηθήσουν τους μαθητές τους να κατανοήσουν τον Αυτισμό, καθώς και τους συμμαθητές τους με αυτισμό, για να γίνουν πιο δεκτικοί και ενθαρρυντικοί.

Γονείς / Σύλλογοι Γονέων

1. Δώστε στους εκπαιδευτικούς και στους βοηθούς ένα έντυπο επικοινωνίας με τα τηλέφωνα των γονιών και των φροντιστών των μαθητών με αυτισμό για ώρα ανάγκης. Επικοινωνήστε με τους γονείς των παιδιών με αυτισμό εκ των προτέρων για να ενημερωθείτε για θέματα διατροφής, διαχείρισης συμπεριφοράς και υγείας.
2. Δώστε στους γονείς ένα εβδομαδιαίο ή μηνιαίο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων για να τους βοηθήσετε να προετοιμάζουν το παιδί τους τι να περιμένει.
3. Διασφαλίστε ότι οι μαθητές με αυτισμό είναι σε θέση να εκφράσουν τις ανάγκες τους αποτελεσματικά. Σε συνεργασία με τους γονείς και τους λογοθεραπευτές, καθορίστε κατά πόσο απαιτείται υποστήριξη από μέσα επαγγελματικής ή εναλλακτικής επικοινωνίας.
4. Διοργανώστε τακτικές συναντήσεις ανάμεσα στους γονείς και το προσωπικό για να συζητήσετε την πρόοδο των μαθητών και να ενδυναμώσετε τη συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο και το σπίτι. Αυτό θα βοηθήσει στον έλεγχο της προόδου και στη συζήτηση θεμάτων που έχουν να κάνουν με την κοινωνική ζωή του μαθητή, όπως η περιθωριοποίηση, οι σχέσεις με τους συμμαθητές του, η συμπεριφορά του στο σπίτι και η αυτοεκτίμησή του (McCaleb, 2013).

Ασφάλεια

1. Παρέχετε αυξημένη επίβλεψη κατά τις ελεύθερες δραστηριότητες και τα διαλείμματα.
[Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/autism.html>]

Προγραμματισμός Εκδηλώσεων

1. Ενημερώστε τους εκπαιδευτικούς για τις ανάγκες των μαθητών με αυτισμό όσον αφορά σε σχολικές εκδρομές εκ των προτέρων. Φροντίστε να μην υπάρχουν ξαφνικές αλλαγές στο πρόγραμμα των παιδιών για να μην τους προκληθεί ανασφάλεια και αναστάτωση.
2. Δώστε στους εκπαιδευτικούς και στους βοηθούς ένα έντυπο επικοινωνίας με τα τηλέφωνα των γονιών και των φροντιστών των μαθητών με αυτισμό, για ώρα ανάγκης. Επικοινωνήστε με τους γονείς των παιδιών με αυτισμό εκ των προτέρων για να ενημερωθείτε για θέματα διατροφής, διαχείρισης συμπεριφοράς και υγείας.
3. Δώστε στους γονείς ένα εβδομαδιαίο ή μηνιαίο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων για να τους βοηθήσετε να προετοιμάζουν το παιδί τους τι να περιμένει.

Σχολικά Διαλείμματα

1. Παρέχετε αυξημένη επίβλεψη κατά τα Σχολικά Διαλείμματα.

[Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/autism.html>]

2. Καθορίστε ξεχωριστό μέρος για διαλείμματα ή σωματική κίνηση εκτός της τάξης.

[Πηγή: <http://www.learnalberta.ca/content/inmdict/html/autism.html>]

Σχολικές Αγορές

1. Εξοπλίστε τις τάξεις με ό,τι χρειάζονται για να βοηθηθούν οι μαθητές με αυτισμό να αναπτύξουν τις κοινωνικές και ακαδημαϊκές τους δεξιότητες, όπως εξοπλισμό για χαλάρωση (μουσική, ραδιόφωνο, μαλακή πολυθρόνα, πολυαισθητηριακός εξοπλισμός όπως γράμματα στην άμμο, γράψιμο στον αέρα, δίσκοι με ρύζι).
2. Εξοπλίστε το σχολείο με τάμπλετ και ηλεκτρονικούς υπολογιστές για να μπορούν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να διδάσκουν/μαθαίνουν κοινωνικές δεξιότητες, καθώς και με συσκευές επαυξητικής εναλλακτικής επικοινωνίας (augmentative alternative communication - AAC). Μάθετε τους μαθητές να επικοινωνούν με αυτές τις συσκευές, για παράδειγμα:
  - Ανάπτυξη στοχευμένων στρατηγικών σε οικεία περιβάλλοντα, όπως:
    - A) Παροχή επιλογών
    - B) Αύξηση χρόνου απάντησης
    - Γ) Αναγνώριση συμπεριφορών που μπορεί να είναι επικοινωνιακές, όπως εστίαση βλέμματος, ανοιχτό στόμα, άρθρωση συλλαβών, κινήσεις χεριών ή σώματοςΚάντε ερωτήσεις ή σχόλια που απαιτούν απάντηση από τους μαθητές σας.
3. Διασφαλίστε ότι οι μαθητές με αυτισμό είναι σε θέση να εκφράσουν τις ανάγκες τους αποτελεσματικά. Σε συνεργασία με τους γονείς και τους λογοθεραπευτές, καθορίστε κατά πόσο απαιτείται υποστήριξη από μέσα επαυξητικής ή εναλλακτικής επικοινωνίας.
4. Εκπαιδεύστε τους εκπαιδευτικούς για τη χρήση της τεχνολογίας όπως συσκευές επαυξημένης ή εναλλακτικής επικοινωνίας. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αυτές τις συσκευές με τους μαθητές τους.

Υποστήριξη Μαθητή

1. Στην τάξη παρέχετε Βοηθό για να διευκολύνει την εκμάθηση του μαθητή με αυτισμό, βοηθώντας τον να συγκεντρωθεί, να εργαστεί στο δικό του χρόνο, να υπενθυμίζει το στόχο της εργασίας, να δημιουργεί πρόγραμμα εργασιών που πρέπει να ολοκληρωθούν από το μαθητή κατά τη διάρκεια του μαθήματος, κλπ.

2. **Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευτικούς να διατηρούν αρχείο όπου θα καταγράφουν την πρόοδο των μαθητών σε κοινωνικές και ακαδημαϊκές δεξιότητες.** Αυτό θα βοηθήσει στο σχεδιασμό της κατάλληλης παρέμβασης σύμφωνα με τις ατομικές τους ανάγκες (Horrey, & McLeskey, 2013).

Επαγγελματική Επιμόρφωση Δασκάλων/Καθηγητών

1. **Οργανώστε συναντήσεις εκπαιδευτικών για να ενημερωθούν για το πώς μπορεί να προσαρμοστεί η τάξη** για να μπορεί να ενσωματώσει μαθητές με αυτισμό, όπως πού πρέπει να κάθεται ο μαθητής, τι εικόνες και σύμβολα πρέπει να μπου στην τάξη και πώς δημιουργείται ένα οπτικό σχολικό πρόγραμμα.
2. **Δημιουργήστε μια κουλτούρα ενιαίας εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς στο σχολείο σας, οργανώνοντας εργαστήρια για την ένταξη των μαθητών με αυτισμό στα σχολεία.** Επικοινωνήστε με ακαδημαϊκούς ή άλλους ειδικούς στον τομέα για να μιλήσουν στους εκπαιδευτικούς. Αυτό θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν τις πτυχές της ενιαίας εκπαίδευσης και να ευαισθητοποιηθούν σε δύσκολες συμπεριφορές, να εφαρμόσουν πρακτικές ένταξης, οι οποίες θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη των κοινωνικών και ακαδημαϊκών δεξιοτήτων των μαθητών (Horrey, & McLeskey, 2013).
3. **Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευτικούς να διατηρούν αρχείο όπου θα καταγράφουν την πρόοδο των μαθητών σε κοινωνικές και ακαδημαϊκές δεξιότητες.** Αυτό θα βοηθήσει στο σχεδιασμό της κατάλληλης παρέμβασης σύμφωνα με τις ατομικές τους ανάγκες (Horrey, & McLeskey, 2013).
4. **Εκπαιδέυστε τους εκπαιδευτικούς για τη χρήση της τεχνολογίας όπως συσκευές επαυξημένης ή εναλλακτικής επικοινωνίας.** Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αυτές τις συσκευές με τους μαθητές τους.
5. **Ενθαρρύνετε και εκπαιδέυστε τους εκπαιδευτικούς σας να βοηθήσουν τους μαθητές τους να κατανοήσουν τον Αυτισμό,** καθώς και τους συμμαθητές τους με αυτισμό, για να γίνουν πιο δεκτικοί και ενθαρρυντικοί.

[Πηγές: <http://www.learnnc.org/lp/editions/every-learner/6692>; Shally, C., *Since we're friends: An Autism picture book.* (Centeron, AR: Awaken Specialty Press. 2007)]

Τεχνολογία

1. **Εξοπλίστε το σχολείο με τάμπλετ και ηλεκτρονικούς υπολογιστές** για να μπορούν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να διδάσκουν/μαθαίνουν κοινωνικές δεξιότητες, καθώς και με συσκευές επαυξητικής εναλλακτικής επικοινωνίας (augmentative alternative communication - AAC). Μάθετε τους μαθητές να επικοινωνούν με αυτές τις συσκευές, για παράδειγμα:
  - Ανάπτυξη στοχευμένων στρατηγικών σε οικεία περιβάλλοντα, όπως:
    - A) Παροχή επιλογών
    - B) Αύξηση χρόνου απάντησης
    - Γ) Αναγνώριση συμπεριφορών που μπορεί να είναι επικοινωνιακές, όπως εστίαση βλέμματος, ανοιχτό στόμα, άρθρωση συλλαβών, κινήσεις χεριών ή σώματος

Κάντε ερωτήσεις ή σχόλια που απαιτούν απάντηση από τους μαθητές σας.

- 2. Διασφαλίστε ότι οι μαθητές με αυτισμό είναι σε θέση να εκφράσουν τις ανάγκες τους αποτελεσματικά.** Σε συνεργασία με τους γονείς και τους λογοθεραπευτές, καθορίστε κατά πόσο απαιτείται υποστήριξη από μέσα επαυξητικής ή εναλλακτικής επικοινωνίας.
- 3. Εκπαιδεύστε τους εκπαιδευτικούς για τη χρήση της τεχνολογίας όπως συσκευές επαυξημένης ή εναλλακτικής επικοινωνίας.** Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αυτές τις συσκευές με τους μαθητές τους.

Υποστηρικτική βιβλιογραφία

Χαρακτηριστικά του Φάσματος Αυτιστικών Διαταραχών

(προσαρμοσμένα από το DSM-5 Autism Spectrum Disorder 299.00 (F84.0))

A. Αδυναμίες στην κοινωνική επικοινωνία και αλληλοεπίδραση σε διάφορα περιβάλλοντα, όπως παρουσιάζονται πιο κάτω, είτε σε παροντικό στάδιο είτε στο παρελθόν (τα παραδείγματα είναι ενδεικτικά αλλά όχι εξαντλητικά):

- Αδυναμίες στην κοινωνικό-συναισθηματική αλληλοεπίδραση, π.χ. ασυνήθιστη κοινωνική συμπεριφορά, αδυναμία συμμετοχής σε συζήτηση, μη έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων, μη αντίδραση σε κοινωνικές αλληλοεπιδράσεις.
- Αδυναμία στη μη-λεκτική επικοινωνιακή συμπεριφορά για κοινωνική αλληλοεπίδραση, π.χ. περιορισμένη λεκτική ή μη-λεκτική επικοινωνία, δυσκολίες στη βλεμματική επαφή και στη γλώσσα του σώματος, δυσκολίες στην κατανόηση και χρήση νευμάτων και χειρονομιών, απουσία εκφράσεων προσώπου και μη-λεκτικής επικοινωνίας.
- Αδυναμία στην ανάπτυξη, διατήρηση και κατανόηση σχέσεων, π.χ. δυσκολία προσαρμογής συμπεριφοράς σε διαφορετικά περιβάλλοντα, δυσκολία έκφρασης φανταστικών παιχνιδιών και δημιουργίας φίλων, απουσία ενδιαφέροντος για ομότιμους.

Η Σοβαρότητα βασίζεται στην αδυναμία κοινωνικής επικοινωνίας και στην περιορισμένη επαναλαμβανόμενη συμπεριφορά.

B. Οι περιορισμένες, επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές, ενδιαφέροντα και πράξεις παρουσιάζονται με τουλάχιστο δύο από τους πιο κάτω τρόπους, είτε σε παροντικό στάδιο είτε στο παρελθόν (τα παραδείγματα είναι ενδεικτικά αλλά όχι εξαντλητικά):

- Επαναλαμβανόμενες κινήσεις, χρήσεις αντικειμένων ή ομιλίας (π.χ. επανάληψη μηχανικών κινήσεων, τοποθέτηση αντικειμένων σε σειρά ή αναποδογύρισμα τους, ηχολαλία, ιδιοσυγκρασιακές φράσεις).
- Επιμονή στην επανάληψη πράξεων, συνηθειών και λεκτικής ή μη-λεκτικής συμπεριφοράς (π.χ. υπερβολική αναστάτωση για μικρές αλλαγές, δυσκολία στη μετάβαση, μη ευέλικτος τρόπος σκέψης, ίδιος τρόπος χαιρετισμού, ανάγκη να ακολουθεί ίδιες διαδρομές ή να τρώει το ίδιο φαγητό κάθε μέρα).
- Πολύ περιορισμένα ενδιαφέροντα σε ασυνήθιστα μεγάλη ένταση και συγκέντρωση, όπως μεγάλη σύνδεση ή εμμονή με ασυνήθιστα αντικείμενα ή δραστηριότητες ενδιαφέροντος.
- Υπερδραστηριότητα σε αισθητηριακό ερέθισμα ή ασυνήθιστη αντίδραση σε πρόσληψη αισθητηριακών ερεθισμάτων του περιβάλλοντος (π.χ. μεγάλη ή καθόλου

ανοχή στον πόνο / θερμοκρασία, έντονη αντίδραση σε συγκεκριμένους ήχους ή υφές, υπερβολική χρήση όσφρησης ή αφής αντικειμένων, έντονη αντίδραση σε φώτα ή κίνηση).

Γ. Τα συμπτώματα πρέπει να εμφανίζονται στην πρώιμη αναπτυξιακή περίοδο (αλλά μπορεί να μην γίνουν αντιληπτά μέχρι οι κοινωνικές απαιτήσεις να ξεπεράσουν τις περιορισμένες ικανότητες ή να κρύβονται με συγκεκριμένους τρόπους σε μετέπειτα στάδια).

Δ. Τα συμπτώματα προκαλούν σημαντικές κλινικές αδυναμίες σε κοινωνικό, επαγγελματικό και άλλους τομείς δραστηριότητας.

Ε. Αυτές οι αδυναμίες δεν εξηγούνται από τη διανοητική αναπηρία (διανοητική αναπτυξιακή διαταραχή) ούτε από τη διεθνή αναπτυξιακή επιβράδυνση. Η διανοητική αναπηρία και η αυτιστική διαταραχή σπάνια συνυπάρχουν. Για να γίνει ταυτόχρονη διάγνωση αυτιστικής διαταραχής και διανοητικής αναπηρίας, η κοινωνική επικοινωνία πρέπει να είναι χαμηλότερη από τα αναμενόμενα γενικά αναπτυξιακά επίπεδα.

Ιστοσελίδες και Εκθέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης

<http://www.autism.org.uk/>

<http://www.autism-society.org/>   <http://www.autismeurope.org/publications/reports-and-good-practices/>

<http://www.autismeurope.org/main-fields-of-action/right-to-education/>

https://www.kent.ac.uk/tizard/research/eu_decl_conference/EAIS%20Nov%2007.pdf

<http://www.edu.gov.on.ca/eng/general/elemsec/speced/autismSpecDis.pdf>

<http://www.swaaac.com/files/assessandimp/aacbasicsandimplementationbook.pdf>

<http://www.learnnc.org/lp/editions/every-learner/6692>

Αναφορές

A "Tech Works" brief from the *National Center for Technology Innovation(NCTI)* and the *Center for Implementing Technology in Education (CITEd)*

Ainscow, M., Booth, T., & Dyson, A. (2004). Understanding and developing inclusive practices in schools: a collaborative action research network. *International journal of inclusive education*, 8(2), 125-139.

Hoppey, D., & McLeskey, J. (2013). A case study of principal leadership in an effective inclusive school. *The Journal of Special Education*, 46(4), 245-256

McCaleb, S. P. (2013). *Building communities of learners: A collaboration among teachers, students, families, and community*. Routledge.

Mechling, L. C., Gast, D. L., & Langone, J. (2002). Computer-based video instruction to teach persons with moderate intellectual disabilities to read grocery aisle signs and locate items. *Journal of Special Education*, 35, 224

Mithaug, D. K., & Mithaug, D. E. (2003). Effects of teacher-directed versus student-directed instruction on self-management of young children with disabilities. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 36(1), 133-136.

Parsons, S., Leonard, A., & Mitchell, P. (2006). Virtual environments for social skills training: comments from two adolescents with autistic spectrum disorder. *Computers & Education*, 47(2), 186-206.

Pennington, R. C. (2010). Computer-assisted instruction for teaching academic skills to students with autism spectrum disorders: A review of literature. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 25(4), 239-248.

Rayner, C. (2011). Teaching students with autism to tie a shoelace knot using video prompting and backward chaining. *Developmental Neurorehabilitation*, 14(6), 339-347.

Robinson, S. E. (2011). Teaching paraprofessionals of students with autism to implement pivotal response treatment in inclusive school settings using a brief video feedback training package. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 26(2), 105-118.

Ryan, J. B., Hughes, E. M., Katsiyannis, A., McDaniel, M., & Sprinkle, C. (2011). Research-based educational practices for students with autism spectrum disorders. *Teaching Exceptional Children*, 43(3), 56.

Sperry, L., Neitzel, J., & Engelhardt-Wells, K. (2010). Peer-mediated instruction and intervention strategies for students with autism spectrum disorders. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 54(4), 256-264.

Xin, J. F., & Sutman, F. X. (2011). Using the smart board in teaching social stories to students with autism. *Teaching exceptional children*, 43(4), 18-24.